

چشم انداز آینده پرورش گوسفند

نگاهی به گوسفندداری ایران در حال حاضر با توجه به استفاده بی رویه از ذخایر آب زیر زمینی بعید به نظر می رسد که با ادامه شرایط کنونی وضعیت مراتع بهتر شود. اگر تعداد دام سبک کاهش داده نشود آسیب به مراتع خیلی شدید خواهد بود. خوشبختانه برنامه ای برای کاهش دام سبک وجود دارد و تعداد این دام هم اکنون نیز در حال کاهش است. در حال حاضر براساس آخرین آمارنامه وزارت جهاد کشاورزی میزان گوشت قرمز تولیدی در سال 1390 در کشور ما 8/966 هزار تن می باشد و گوشت حاصل از گوسفند (که توسط حدود 50 میلیون رأس گوسفند در قالب حدود 27 نژاد تولید می شود) 4/355 هزار تن اعلام شده است. بنابراین سهم گوشت حاصل از گوسفند در کشور ما در حال حاضر 7/36 درصد کل گوشت قرمز تولیدی در سال است(آمارنامه کشاورزی 1390). اما این مقدار گوشت تولید شده پاسخگوی نیاز رو به افزایش جمعیت نیست(سفلائی و همکاران، 1385 ؛ کرمی و همکاران 1385). بنابراین، افزایش بازدهی در تولید گوشت گوسفند از اهمیت خاصی برخوردار است. بر اساس آمار سال 1381 متوسط مصرف سرانه گوشت قرمز در کشور 4/12 کیلو گرم بوده است. در صورتیکه بر اساس نظر وزارت بهداشت حداقل مصرف سرانه گوشت قرمز برای هر فرد 18 کیلو گرم می باشد (کلانتری و غفاریور، 1381). بنابراین، از طرفی باید تعداد دام را کاهش داد و از طرف دیگر میزان نیاز به گوشت بیش از مقداری است که هم اکنون تولید می شود. لذا بنظر می رسد راه حلی بجز افزایش بهره‌وری در دام سبک وجود ندارد. با اصلاح نژاد دام های بومی و سوق دادن آنها به سمت تولید گوشت بیشتر می‌توان تا حدی تولید گوشت کشور را افزایش داد.

چشم انداز آینده

بایستی اشاره شود جمعیت کره زمین اخیرا از 7 میلیارد نفر گذشت و پیش بینی می شود تا 40 سال آینده بیش از 9 میلیارد نفر شود. برای تامین غذای این افراد به ویژه غذای پروتئینی یا بایستی زمین های کشاورزی افزایش و یا بهبود یابند یا اینکه تعداد دام‌ها افزایش یابند. این راه حل ها با محدودیت های زیادی همراه هستند هر چند اندکی می توانند در تامین نیازها موثر باشند. اما به نظر می رسد راه حل بهتر بهبود کارایی زمین های کشاورزی و افزایش عملکرد و بهبود بازدهی دام ها باشد. در بهبود عملکرد و بازدهی زمین های کشاورزی محققین کشاورزی در گرایش های دیگر می توانند تلاش کنند اما برحسب وظیفه در بخش علوم دامی مسولیت افزایش بهره وری دام های اهلی و در این پروژه به طور اختصاصی پرورش گوسفندان به عهده محققین علوم دامی است.

بنابراین سوال فوق مجدداً به این صورت طرح می شود که چگونه می توان بازدهی و سوددهی را در پرورش گوسفند افزایش داد؟ و یا چگونه می توان پرورش گوسفند در ایران را بهینه نمود؟ هم اکنون در کشور با توجه به شرایط اقلیمی هر منطقه نژاد یا اکوتیپ خاصی را پرورش می دهند، در نتیجه تعداد زیادی ترکیبات ژنتیکی گوسفند وجود دارد. از طرفی با توجه به شرایط محیطی در حال تغییر از قبیل مرتع، میزان بارندگی، فرسایش و... وضعیت دامپروری بخصوص دام سبک در حال تغییر است. بنابراین حائز اهمیت است که اصلاح گران گوسفند برنامه ای قوی، منسجم و مبتنی بر آینده نگری کوتاه و دراز مدت را در اختیار داشته باشند تا براساس آن تحقیقات و پرورش دام سبک در آینده سامان دهی گردد. هر گونه برنامه ای برای آینده مستلزم پیش بینی یکسری نکات و روندها از قبیل آب و هوا، وضعیت مراتع، شرایط اجتماعی و بازار مصرف و... است.